

Harcos demokráciát

Mióta felvetettük, hogy a nyilasok hazaáruló bandája ellen kérelmelhetetlen harcot kell indítani, egyre-másra merülnek fel az aggodalmak. Hogyan élmezünk a munkaszázadba beosztott nyilasokat? Mi lesz a családjukkal? Célszerű-e internálni őket? Fizessünk-e munkabért nekik?

Ezek az aggodalmaskodók lehet, hogy igen lelkiismeretes emberek, csak az a baj, hogy a fáktól nem látják az erdőt. Azt felejtik el, hogy a nyilasok elleni harc elsősorban nem szervezeti, nem városigazgatási, nem pénzügyi probléma, hanem politikai kérdés, a nemzeti önvédelem és a demokratikus újjászületés kérdése.

Ugyan mit csinálnának velünk a nyilas banditák, ha Szegeden ők lennének a mi, és mi az ő helyzetükben? Gyilkolnának bennünket mindenféle szervezeti, városigazgatási, pénzügyi és emberbaráti aggodalmaskodás nélkül. Ők nem azon törnék a fejüket, hogy a munkaszázadba beosztott demokráciát és hazafiakat esténként hazaengedjék-e a családjaikhoz, vagy gyűjtőtáborba zárják őket.

Vannak olyanok is, akiknek »jogi« aggodalmaik vannak a nyilasok elleni harc kapcsoltában. Nem szabad bolygatni a fennálló jogrendet, mindennek a régi törvények alapján kell történnie! Semmit sem szabad csinálni, ami tételes törvényeknek akár egyetlen betűjével is ellentételező.

Ha ezeknek az aggodalmaskodóknak az érveit szószerint vennénk, akkor odajutnánk, hogy a nyilasok és cimboráik fognak el a nazifiatok és demokráciát, nem pedig a hazaárulók és demokráciát a nyilas banditákat. Idézzük ezekkel a jogi aggodalmaskodókkal szemben Kossuth Lajost, aki 1848 szeptemberében azt mondta, hogy a haza megmentésének eszközeit nem a Corpus Jurisból, hanem a hazát fenyegető veszélyből kell meríteni? Idézzük a római demokrácia elvét, amely szerint a legjobb törvény a közjó?

Nem idézzük.

Amikor az orosz hadsereg magyar területre lépett, akkor az orosz hadseregarancsnokság ünnepélyesen kijelentette, hogy nem a magyar államrend, a magyar jogrend megváltoztatása a célja. Ezt a kijelentést minden magyar megkönnyebbüléssel és megnyugvással vette tudomásul. De abból, hogy az oroszok nem akarnak változtatni a magyar törvényes renden, azt a következtetést levonni, hogy most már nekünk magyaroknak sem szabad változtatnunk az eddig érvényben volt törvények egyetlen betűjén sem, furcsa és önkényes következtetés. Ma természetesen nincs itt az ideje annak, hogy a régi, reakciós törvényeket azonnal felszámoljuk új, demokratikus törvényekkel. Hisz egyelőre nincs kormányunk, nincs törvényhozásunk. De ki vitathatná el a magyar népet, az új, demokratikus önkormányzati szerveknek azt a jogát, hogy a haza megmentésére szükséges intézkedéseket ne csak a régi törvényekből, hanem a fennálló rendkívüli helyzetből, a hazát fenyegető veszélyből merítsék? Ki vitatná el azt a jogukat, hogy ezen a kéretlen belül, ha a közjó követeli, eltérjünk a régi törvényektől?

Alitjuk azonban, hogy a nyilas banditák elleni harcot a régi törvények alapján is lehet teljes eréllyel folytatni, csak akarni kell. A nyilas pártokat a régi kormány tiltotta be. Az internálási eljárást a régi rendszer alkalmazta. A különbség csak az, hogy most nem a hazaárulók fogják alkalmazni a hazafiakat ellen, hanem a hazafiakat a hazaárulók ellen.

Ami pedig azt illeti, hogy nincs paragrafus, aminek az alapján bíróság elítélhetné a nyilasokat, kérdjük: nincs a magyar büntetőtörvénykönyvben rendelkezés a hazaárulásra, kémkedésre, az ellenséggel való összejátszásra és kikre alkalmazhatók ezek

a rendelkezések, ha nem a hazaáruló, kémkedő, az ellenséggel összejátszó nyilasokra és cimboráikra?

Aki jogi, városigazgatási, pénzügyi aggodalmaskodással hátrálítja a nemzet adózó ellenségei elleni kérelmelhetetlen harcot, az akarva-akaratlan felelős a banditákért. A jószándék nem számít. A pokolba vezető út is tudvalevően jószándékokkal van kiköveztve.

Meg kell érteni: a nyilasok ártalmatlanná tétele politikai kérdés, az országnak a német uralom alól felszabadított részén ez ma a központi kérdés és minden egyéb kérdés — a közrendtől a forgalom megindításáig azon múlik, hogy ezt a kérdést, a nyilasok ártalmatlanná tételét, megoldjuk-e?

A különböző gazdasági, igazgatási, pénzügyi nehézségeket a városi tanácsok, az önkormányzati testületek, a hatóságok tisztán önéreikből leküzdeni nem tudják. Ha a néptömegeket nem sikerül mozgósítani, ha az ezer bajjal küzdő hatóságok számára nem tudunk népi hátvédet teremteni, ha nem tudjuk elérni azt, hogy a néptömegek teljes erővel, lelkesedéssel és áldozatvállalással segítsék a hatóságokat, egyszerűen, ha nem tudjuk elérni, hogy a nép a közügyekért maga ügyének tekintse és nekiálljon, hogy segítsen önmagán, akkor a hatóságok minden küzdőse hiábavaló lesz, nem fognak megbirkózni se a pénzügyi, se a forgalmi, se a gazdasági nehézségekkel. De ahhoz, hogy a népet talpraállítsuk és bevonjuk a bajok megoldásába, az kell, hogy megmutassuk, megmagyarázzuk a ránkzudult mindennapi nehézségeket és a nagy nemzeti katasztrófa közötti összefüggéseket. A németbérenc bifangok a bűnösök abban, hogy nincs vasút, hogy nincs pénz, hogy a föld egyrésze parlagon hever, hogy az ország széthullóban van, hogy Szegednek nincs kenyere, a híterista kutyák felelősek azért, hogy az ország október 15-ikén nem jutott fegyverszünethez, hogy az oroszok még ma is kénytelenek úgy kezelni Magyarországot, mint ellenséges országot. A nyilas-haramiák a felelősek nemcsak azért, hogy a német háború még mindig pusztítja Magyarországot, hanem azért is, hogy Szegednek nincs szene, hogy a lisztet, zsirt, húst, amiben Szeged népe hiányt szenved, Makóról, Hódmezővásárhelyről, Orosházáról, amely bővében van, nem lehet ideszállítani. Lakoljanak a bűnösök, akik a nemzeti szerencsétlenségért és alföldi városaink nyomorúságáért egyként felelősek! Ha a bűnösöknek hajszála sem görbül meg, akkor a népet nem lehet rávenni arra, hogy segítsen megoldani a nehézségeket. A nép akkor fog segíteni magán és az országon, ha látja, hogy a bűnösök lakolnak! A nyilasok elleni harc célja: felrázni, mozgósítani a néptömegeket, bevonni megoldásába. A nyilasok elleni kérelmelhetetlen harc tehát nemcsak az őket a helyi és az országos bajok országmentés előfeltétele, hanem mindennapi, gyakorlati nehézségeink megoldásának is előfeltétele. A nyilasok elleni kérelmelhetetlen harc nélkül nem tudunk egységes, nemzeti közvéleményt teremteni. Enélkül pedig nincs demokratikus újjászületés.

A demokratikus újjászületést meg lehet és meg kell azonnal kezdeni, nem kell és nem lehet várni addig, amíg lesz új kormányunk, új törvényhozásunk. A kérdés csak az, milyen legyen az a demokrácia, a melynek jegyében az összeomlott országnak újja kell születnie? Gyenge, vérszegény demokráciát akarunk-e, mely engedi magát letagolni, vagy harcos, népi demokráciát, mely könyörtelenül leszámol a nemzet ellenségeivel? Demokráciát akarunk-e mindenki számára, tehát a demokrácia esküdt ellenségei számára is, vagy demokráciát a demokráciát, a hazafiakat, a tisztességes magyarok számára? Olyan demokráciát akarunk-e,

mely egyedül törvényekre, rendőrségre, bíróságra támaszkodik, vagy olyant, mely a tömegek segítségére, a népi erős karjára támaszkodik? Menlevél legyen-e a demokrácia a hazaárulók számára, vagy pallos, mely lesújt a fasiztákra? Mi azt akarjuk, hogy pallos legyen, ne menlevél. Harcos demokráciát akarunk!

Tudjuk, hogy vannak nálunk demokráciák, akik a demokráciát nem ilyennek akarják. Demokrácián valami elvont, általános jogegyenlőséget értenek, nem pedig egy olyan állami rendet, mely a népet szolgálja és üdözi a nép ellenségeit. Az ő számukra a demokrácia törvényekből, hatóságokból, állami intézményekből áll és nem a saját érdekeik és az ország érdekeik éberem őrködő, az ország belső ellenségeire lesújtani tudó népből. Nyilván ilyen fogatlan, vértelen, hústalan demokráciát akarunk azok is, akik a nyilasok elleni harc közben jogi, pénzügyi és egyéb aggodalmakat hangoztatnak.

De ne felejtjük el, hogy mai nemzeti szerencsétlenségünknek nem utolsó sorban az az oka, hogy a magyar demokráciák, sajnos, lényegesen ilyen fogatlan, vértelen, hústalan demokrácia hívei voltak, akik az áldást felülről várták, nem alulról, nem a népre építettek, hanem a kormányhatalomra, Horthyra, Kállayra, Lakatosra bízta a nyilasok ártalmatlanná tételét, éppúgy, mint a Hitlerrel való szakítást. És miközben felülről várták a sült galambot, bekövetkezett március 19-ike és október 15-ike.

Ha magyar újjászületést akarunk, tanulnunk kell a magyar demokráciák március 19-iki és október 15-iki kudarcából is. A háború három és fél éve alatt az volt a baj, hogy a nyilas hazaárulók elleni harcban a magyar demokráciák lényegében csak asszisztáltak, de önállóan nem cselekedtek. A nemzet isza meg most ennek a levét.

Itt az ideje, hogy ebből is levonjuk a tanulságokat. Nemcsak Magyarországnak, hanem a magyar demokráciáknak is újja kell születniök! Nem asszisztáló, hanem cselekvő demokráciákra van szüksége a nemzetnek! A magyar demokrácia vagy harcos demokrácia lesz, vagy nem lesz! A nyilasok elleni harc — többek között — azért is kell, hogy a magyar demokráciák újjáfeleljenek és végre megtanulják, mi a harcos, népi demokrácia!

Révai József.

Brit csapatok elfoglalták Castiglione városát

London, november 23. Az olaszországi harctérről jelentik: a 8-ik hadseregben harcoló lengyel csapatok Comverselle előtt nagy támadást intéztek a német állások ellen. A hadsereg arcvonalának középső szakaszán brit csapatok elfoglalták Castiglione városát. A másik szárnyon a szövetséges seregek Faenza felé nyomulnak előre és 6 km-re megközelítették a várost.

A távolkeleti háború hírei

London, november 23. A távolkeleti harctérről jelentik, hogy brit csapatok Bamo városa előtt megrohmozták a japánok erősen kiépített hegyi állásait és az ellenséget onnan kiűzték. A japánoknak az az újabb kísérlete, hogy újabb csapaterősítéseket tegyenek partra Lete szigetén, a szövetséges repülőök beavatkozása folytán megghiúsult. A Kihusu japán anyaország-beli sziget ellen intézett támadásban az amerikai szuper erődök 20 japán gépet lőttek le és huszonkettőt súlyosan megrongáltak, az amerikaiak vesztesége csupán két gép volt.

Szegedi hírek

— A Szegedi Zsidó Hitközség felkéri tagjait, hogy f. hó 26-án (vasárnap) délután 2 órakor a hitközségi székében feltétlenül jelenjenek meg. Tárgy: A hitközségi ügyvitel megszervezése és egyes megüresedett hitközségi tisztségek megbízás utján történő behelyettesítése.

Színházi műsor

Ma premier a Városi Színházban! Komoly előkészületek után ma mutatja be először a színház »Tisztelet a bevételnek« című jazzrevüjét. Mindent, ami vidám, táncot, éneket, jazzt, ötletet, beleadott Káldor, a revü kitaláló rendezője. A teljes gárda felsorakozott. Káldor, Sugár, Rácz, Gaál, Szikszay Viki, Petrovits Erzi, Bucszán Ilonka, Csermely és sokan mások, mind-mind tudásuk javát adják. A sok igyekezet, a sok új ötlet célja ugyanaz: nevéssünk!

A második részben a magyar boházatirodalom ellenállhatatlan gyöngyét, »Felsége szobáját« játsszák: Káldor, Sándor Ha és Rácz Imre. Előreláthatóan komoly támadás készül a rekeszizmok ellen. Nevéssünk! Van-e Szegeden olyan, aki Tihanyi mester nevét ne ismerné? A megfejtethetlen trükkök titokzatos mestere, a mágikus tudományok misztikus papja, aki a legkomolyabb produkcióból is tréfát csinál! Mindenki várja rég esedékes fellépését. Nevéssünk!

Mozik műsora

Korzó Mozi: 3 órai kezdettel Bejhajni tilos. Szereplők: Latabár, Bilicsi, Simor Erzsébet, Kiss Mani Vaszarv Piri és a két Pethes. Vasárnap két előadás; d. e. 11-kor és d. u. 3-kor.

Belvárosi Mozi: Szerdától péntekig: Afrikai vőlegény. Szereplők: Vaszary Piri, Hidvéghy, Pataki, Latabár, Misoga. Előadások: 3-tól 5-ig. Péntek előadás előtt félórával nyit.

Széchenyi Mozi: 3 órai kezdettel Szeptember végén. Szereplők: Szőrényi Eva, Horváth László, Dolly Ferenc, Mihályi Ernő, Maklári Zoltán.

A londoni egyetem Kirlov emlékünnepe

Moszkva, november 23. Londonból jelentik, hogy a nagy orosz meseköltő, Kirlov halálának századik évfordulója alkalmából előadást tartottak. Az előadást a londoni egyetemen működő szláv tanácsok rendezte. A megjelentek körében igen nagy érdeklődést keltett az előadás ama része, amely arról szólt, hogy milyen hatással van Kirlov műveinek Angliában.

A Szovjet tudományos akadémia 1945 évi munkaterve

Moszkva, november 23. A Szovjetunió tudományos akadémiajának természettani és matematikai osztálya most ülésezett Moszkvában. Az osztály vezetője az ülésen ismertette, hogy a matematikai, fizikai és csillagászati osztály milyen tudományos munkára készül az 1945. évben. A számelmélet átdolgozására készül a matematikai osztály, a fizikai osztály a kozmikus sugarak tanulmányozását és az atomrobbolás kísérleteit folytatja. A tudományos akadémia természettani és matematikai osztályának munkatervében jelentős helyet tölt be az 1945 július 9-én bekövetkező teljes napfogyatkozás tanulmányozása. A napfogyatkozás megfigyelésére a Szovjetunió 18 tudományos intézete kapcsolódott be.